

NACKA TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2015-02-17
meddelad i
Nacka Strand

Mål nr M 4049-13

SÖKANDE

Nordkalk Aktiebolag, 556073-4054
Box 901
731 29 Köping

Ombud: Advokat Mikael Lundholm
Fröberg & Lundholm Advokatbyrå AB
Sveavägen 17, 11 tr
111 57 Stockholm

SAKEN

Tillstånd till täktverksamhet och vattenverksamhet på fastigheten Vingåker Forsby 2:50

AnläggningsID i miljöboken: 37326
Koordinater (SWEREF99): N 6557655, E 554491

DOMSLUT

Tillstånd täktverksamhet

Mark- och miljödomstolen lämnar Nordkalk Aktiebolag (bolaget) tillstånd till fortsatt och utökad täkt av kalksten inom markerade bryt- och verksamhetsområden enligt vad som framgår av ritningar, bilaga 1. Tillståndet omfattar

- ett maximalt uttag av 190 000 ton kalksten inklusive sidoberg per år
- samtliga arbetsmoment som behövs för att bedriva täktverksamheten, inklusive bl.a. borrhning, sprängning, schaktning, skutknackning, krossning, uppläggning samt lastning och transport av sten.

Tillstånd vattenverksamhet

Mark- och miljödomstolen lämnar bolaget tillstånd till

- bortledning av inläckande yt- och grundvatten ur kalkbrottet

Dok.Id 396204

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 1104 131 26 Nacka Strand	Augustendalsvägen 20	08-561 656 00 E-post: mmd.nacka@dom.se www.nackatingsratt.domstol.se	08-561 657 99	måndag – fredag 08:30-16:00 -

- infiltration
- utförande av erforderliga anläggningar för bortledande och infiltration.

Tillstånd Natura 2000-område

Mark- och miljödomstolen lämnar bolaget tillstånd enligt 7 kap. 28 a § miljöbalken att bedriva verksamheter och vidta åtgärder vid Natura 2000-området Forsby-Kalkugnstorp (SE0220235).

Villkor för tillstånd

För den tillståndsgivna verksamheten ska gälla följande villkor.

Allmänt villkor

1. Om inte annat framgår av övriga villkor ska verksamheten – inbegripet åtgärder för att minska störningar för omgivningen – bedrivas i huvudsaklig överensstämmelse med vad bolaget uppgett och åtagit sig i ansökningshandlingarna och i övrigt i målet.

Anmälan till tillsynsmyndigheten m.m.

2. När tillståndet tas i anspråk ska detta anmälas till tillsynsmyndigheten.
3. Inträffar en driftstörning som kan innebära risk för skada på miljön eller på människors hälsa ska verksamheten omedelbart avbrytas och tillsynsmyndigheten kontaktas.

Information till personal

4. Personal som arbetar inom täktområdet ska vara väl informerade om betydelsen av innehållet i domen. En kopia av domen (tillstånd med villkor) samt arbets-

och säkerhetsinstruktioner för arbetsmoment innefattande miljörisker ska finnas tillgängligt vid tåkten.

Information till allmänheten

5. Gränser för brytnings- och verksamhetsområdet ska märkas ut i terrängen med väl synliga markeringar under verksamhetstiden. På avsnitt med uppenbara olycksfallsrisker ska stängsel sättas upp eller allmänheten på annat sätt tydligt uppmärksammas på riskerna att beträda området.

Vegetation

6. Befintlig träd- och buskvegetation kring tåkten ska i lämplig utsträckning lämnas orörd under brytningstiden. I riktning mot öster i den norra och södra delen av tåkten ska en vegetationszon lämnas som vid behov underhålls och anpassas för att förhindra insyn i tåkten.

Buller

7. Buller från täktverksamheten ska begränsas så att den ekvivalenta ljudnivån utomhus vid bostäder som begränsningsvärde inte överstiger
 - a. 50 dBA kl. 07.00–18.00 helgfri måndag–fredag
 - b. 40 dBA kl. 22.00–07.00 alla dagar
 - c. 45 dBA övrig tid.

Om hörbara toner eller impulsartat ljud förekommer, ska värdena för ekvivalent ljudnivå sänkas med 5 dBA-enheter.

Momentana ljud får utomhus vid bostäder inte överstiga 55 dBA kl. 22.00–07.00 alla dagar.

Begränsningsvärden ska kontrolleras genom mätning och beräkning vid fasta mätpunkter under barmarksförhållanden. Kontroll av buller från verksamheten ska utföras senast ett år från det att tillståndet har tagits i anspråk. Kontroll ska

också utföras om det har skett förändringar av verksamheten som kan medföra ökade ljudnivåer eller om det har framkommit berättigade klagomål.

Vibrationer

8. Vibrationer till följd av sprängning får vid närmaste bostäder inte överstiga 4 mm/s uttryckt som högsta svängningshastighet i vertikalled. Mätning ska följa svensk standard (SS 4604866).

Luftstöt vågor

9. Luftstöt vågor till följd av sprängning får utomhus vid närmaste bostäder inte överstiga 100 Pa uttryckt som frifältsvärde.

Sprängning

10. Sprängning får endast ske vid tidpunkter som meddelats de närboende i förväg och efter tydlig, hörbar varningssignal.

Bolaget ska vidta åtgärder för att förhindra att sten slungas utanför verksamhetsområdet.

Utsläpp till vatten

11. En ny gemensam sedimentationsdamm med oljeavskiljningsfunktion för omhändertagande av utpumpat yt- och grundvatten från hela täkten ska vara anlagd och testad innan

- tömning påbörjas av den befintliga nordöstra dammen inför brytning på nivån -8,5 meter i den nordöstra delen, eller
- tömning påbörjas av den befintliga nordvästra dammen inför brytning på nivån +/- 0 meter i den nordvästra delen.

Bolaget ska senast ett år innan en ny sedimentationsdamm planeras att tas i bruk till tillsynsmyndigheten lämna ett förslag till närmare teknisk utformning av

dammen och övriga anläggningar för bortledande av yt- och grundvatten från hela täkten. Bolaget ska då även ge in ett förslag till provtagningsprogram.

Bolaget ska från det att den nya sedimentationsdammen tas i bruk kontrollera dammens funktion samt mäta utsläppen med avseende på totalkväve, oljeindex, suspenderat material och pH enligt provtagningsprogrammet.

Bolaget ska senast två år från det att den nya sedimentationsdammen tagits i bruk till tillsynsmyndigheten rapportera resultatet av utförda mätningar och vid behov föreslå begränsningsvärden för utsläpp av vatten från dammen.

Damning

12. Spridning av damm från verksamheten, t.ex. från sprängning, krossning, handtransportörer och transporter, ska begränsas så mycket som möjligt så att olägenhet för omgivningen undviks.

Kemiska produkter och avfall

13. Kemiska produkter och farligt avfall som innebär risk för förorening av mark, ytvatten eller grundvatten ska hanteras så att spill eller läckage undviks. Kemiska produkter och farligt avfall ska förvaras på torr och mot omgivningen tät plats på sådant sätt att eventuellt läckage inte kan förorena omgivningen. Lagrings- och uppställningsplatser för kemiska produkter och farligt avfall ska invallas så att minst hälften av den totala volymen, dock minst den största behållarens volym plus 10 procent av de övriga kärlets volym, kan innehållas i invallningen. Förvaringen ska ske så att obehöriga förhindras tillträde. Kemikalier och farligt avfall ska vara märkta med innehåll. Ämnen som kan avdunsta ska förvaras så att risken för avdunstning minimeras.
14. Påfyllningsledningar för petroleumdrivmedel ska vara försedda med slangbrottsventiler.

15. Tankning av hjulgående maskiner och fordon ska ske vid fast tankställe på tätgjord yta. Tankning av bandgående maskiner och fordon får ske under manuell kontroll och med sekundärt skydd på arbetsstället.
16. Uppställningsplatser för arbetsmaskiner ska vara utformade så att oljespill och läckage från maskinerna inte kan förorena omgivningen.
17. Inga reparationer av maskiner som kan innebära tömning eller spill av vätskor får göras inom verksamhetsområdet. Om akut reparationsbehov uppkommer ska åtgärder vidtas så att förorening inte sker.
18. Utrustning för sanering av oljespill eller annat läckage ska finnas lätt tillgängligt. God beredskap ska finnas för att ta hand om kemikalier eller farligt avfall från olyckor.
19. Sprängmedel ska hanteras så att risk för spill vid laddning kan minimeras.
20. Mellanlagring eller uppläggning av överblivet material får endast göras av mineraliskt material som härstammar från brytningen samt avbaningsmassor från området som inte kan förorena grundvattnet. Uppläggning eller tippning av utifrån kommande sten, schaktmassor, rivningsmassor eller annat avfall får inte ske inom brytområdet.

Efterbehandling

21. Efterbehandling ska ske löpande under tillståndstiden och i samråd med tillsynsmyndigheten.
22. Om bolaget beslutar att avsluta täktverksamheten ska bolaget så snart som möjligt anmäla detta till tillsynsmyndigheten och senast ett år efter anmälan ge in ett förslag till slutlig efterbehandling till tillsynsmyndigheten.

Ekonomisk säkerhet

23. Bolaget ska senast när den tillståndsgivna verksamheten påbörjas ställa säkerhet i form av en bankgaranti med 2 miljoner kr. Därefter ska bolaget vart femte år under januari månad, första gången i januari 2020, ställa ytterligare ekonomisk säkerhet med 250 kr per 1 000 ton utbruten mängd kalksten under föregående femårsperiod jämte uppräknig enligt konsumentprisindex. Säkerheten ska gälla två år utöver tillståndstiden. Vid byte av verksamhetsutövare ska ny godtagbar säkerhet överlämnas och godkännas av länsstyrelsen.

Kontrollprogram

24. Ett förslag till kontrollprogram ska lämnas till tillsynsmyndigheten senast tre månader från det att tillståndet har tagits i anspråk.

Delegation

1. Mark- och miljödomstolen överlåter med stöd av 22 kap. 25 § tredje stycket miljöbalken till tillsynsmyndigheten att besluta villkor om utsläpp till vatten. Tillsynsmyndigheten får
 - a. ange försiktighetsmått för en ny sedimentationsdamm och övriga anläggningar för bortledning av yt- och grundvatten från hela tätten
 - b. ange begränsningsvärden för utsläpp av vatten från dammen.
2. Mark- och miljödomstolen överlåter till tillsynsmyndigheten att
 - a. pröva ställd säkerhet för täktverksamheten
 - b. besluta om minskning av säkerheten för verksamheten i takt med att delar av täktområdet efterbehandlas och efterbehandlingsåtgärder godkänts av tillsynsmyndigheten.

Tillståndstid

Tillståndet gäller i 30 år från dagen för dom.

Arbetstid

De arbeten som medgetts i denna dom avseende vattenverksamhet ska vara utförda senast inom 10 år från det att domen har fått laga kraft.

Igångsättningstid

De i tillståndet angivna arbetena som rör den miljöfarliga verksamheten ska ha satts igång senast inom 5 år från det att domen har fått laga kraft.

Oförutsedd skada

Anspråk på ersättning för oförutsedd skada på grund av vattenverksamheten ska framställas senast 20 år från arbetstidens utgång.

Verkställighet

Tillståndet får tas i anspråk även om domen inte har fått laga kraft.

Prövningsavgift

Mark- och miljödomstolen bestämmer prövningsavgiften slutligt till 10 000 kr.

Miljökonsekvensbeskrivning

Mark- och miljödomstolen godkänner miljökonsekvensbeskrivningen.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

BAKGRUND	11
HÖJDSYSTEM	11
GÄLLANDE TILLSTÅND	11
BOLAGETS YRKANDEN.....	11
FÖRESLAGNA VILLKOR M.M.	13
Villkor	13
Prövotid	16
Delegation	17
Säkerhet	17
REMISSMYNDIGHETERNAS HUVUDSAKLIGA INSTÄLLNING.....	18
Sveriges geologiska undersökning, SGU	18
Länsstyrelsen	18
BOLAGETS UTVECKLING AV TALAN	19
Orientering om verksamheten	20
Plan- och omgivningsförhållanden.....	21
Lokalisering	21
Beskrivning av täktverksamheten	22
Beskrivning av vattenverksamheten.....	23
Miljökonsekvensbeskrivning.....	24
Påverkan på Natura 2000	25
Artskydd	25
De allmänna hänsynsreglerna.....	26
REMISSMYNDIGHETERNAS SYNPUNKTER.....	30
SGU	30
Länsstyrelsen	31
BOLAGETS BEMÖTANDE	36
Länsstyrelsen	36
DOMSKÄL	37
Inledning.....	37
Utredningen inklusive miljökonsekvensbeskrivning	38
Tillåtligheten	38
Tillstånd till täktverksamhet.....	40
Tillstånd till vattenverksamhet	40
Tillstånd Natura 2000-område.....	40

Tillståndstid	41
Utsläpp till vatten m.m.	42
Ekonomisk säkerhet	45
Övriga frågor om villkor och åtagande	45
Igångsättningstid, arbetstid och oförutsedda skador	47
Verkställighet	47

BAKGRUND

Kalkstenstakten i Forsby öppnades på 1940-talet. Koncessionsnämnden för miljöskydd meddelade 1974-03-22 (dnr Ä 22/72) tillstånd enligt miljöskyddslagen som innefattade både takten i Forsby och cementfabriken i Köping. Nuvarande tillstånd meddelades den 13 december 2001 och gäller för brytning av 190 000 ton kalksten per år till och med den 31 mars 2015.

HÖJDSYSTEM

Höjdangivelser i denna dom hänför sig till rikets höjdsystemet RH70.

GÄLLANDE TILLSTÅND

Nuvarande tillstånd meddelades den 13 december 2001 och gäller för brytning av 190 000 ton kalksten per år till och med den 31 mars 2015.

BOLAGETS YRKANDEN

Ansökan avser ett icke tidsbegränsat fortsatt och utökat täktillstånd med motsvarande maximala årliga uttag som gäller i dag. Utökningen avser både en areell utvidgning samt fördjupning i vissa delar enligt vad som framgår av den tekniska beskrivningen. Eftersom det fördjupade brytdjupet kräver bortledning av inträngande grundvatten ansöker bolaget om tillstånd till denna vattenverksamhet.

1. Nordkalk AB (Nordkalk eller bolaget) yrkar att mark- och miljödomstolen lämnar sökanden tillstånd till fortsatt och utökad täkt av kalksten enligt 9 kap. 6 § miljöbalken inom markerade bryt- och verksamhetsområden enligt vad som framgår av ritningar i en bilaga till den tekniska beskrivningen.
 - Ansökan omfattar samtliga arbetsmoment som erfordras för att bedriva täktverksamheten dvs. brytning av kalkstensberggrund innefattande bl.a.

- borrning, sprängningsarbeten, schaktning, skutknackning, krossning, uppläggning samt lastning och transport av sten m.m.
- Ansökan omfattar ett maximalt uttag av 190 000 ton kalksten inklusive sidoberg per år.
2. Bolaget yrkar att mark- och miljödomstolen lämnar Nordkalk tillstånd enligt 11 kap. 9 § miljöbalken att bortleda inläckande yt- och grundvatten ur kalkbrottet, infiltration samt att utföra erforderliga anläggningar för detta.
3. Bolaget yrkar att mark- och miljödomstolen lämnar Nordkalk tillstånd enligt 7 kap. 28 a § miljöbalken för den verksamhet och de åtgärder som kan påverka Natura 2000-området Forsby-Kalkugnstorp (SE0220235).
4. Bolaget yrkar slutligen att mark- och miljödomstolen
- fastställer arbetstiden för vattenverksamheten till 10 år från den dag tillståndsdomen vinner laga kraft
 - bestämmer tiden för anmälan av anspråk på ersättning för oförutsedd skada på grund av vattenverksamheten till 20 år räknat från utgången av arbetstiden
 - bestämmer tiden för igångsättning av den miljöfarliga verksamheten till 5 år från den dag tillståndsdomen vinner laga kraft
 - meddelar verkställighetsförordnande för hela eller i vart fall del av täktverksamheten enligt bilagd karta
 - godkänner den i målet upprättade miljökonsekvensbeskrivningen.

Bolaget yrkar, om mark- och miljödomstolen skulle tidsbegränsa tillståndet, en tidsbegränsning om 30 år.

FÖRESLAGNA VILLKOR M.M.

Bolaget föreslår att mark- och miljödomstolen beslutar följande villkor, beslutar om provotid och i övrigt bestämmer följande.

Villkor

1. Om inte annat framgår av nedan angivna villkor ska verksamheten – inbegripet åtgärder för att minska störningar för omgivningen – bedrivas i huvudsaklig överensstämmelse med vad bolaget uppgett eller åtagit sig i ansökningshandlingarna eller i övrigt i målet.
2. När tillståndet tas i anspråk ska detta anmälas till tillsynsmyndigheten.
3. Personal som arbetar inom täktområdet ska vara väl informerade om betydelsen av innehållet i domen. En kopia av domen (täkttillståndet med villkor) samt arbets- och säkerhetsinstruktioner för arbetsmoment innefattande miljörisker ska finnas tillgänglig vid behov.
4. Inträffar driftstörningar som kan innebära risk för skada på miljön eller på människors hälsa ska verksamheten omedelbart avbrytas och tillsynsmyndigheten kontaktas.
5. Gränser för brytnings- och verksamhetsområdet ska märkas ut i terrängen med väl synliga markeringar under verksamhetstiden. På avsnitt med uppenbara olycksfallsrisker ska stängsel sättas upp eller allmänheten på annat sätt tydligt uppmärksammas på riskerna att beträda området.
6. Befintlig träd- och buskvegetation kring tälten ska i lämplig utsträckning lämnas orörd under brytningstiden. I riktning mot öster i den norra och södra delen av tälten ska en vegetationszon lämnas som vid behov underhålls och anpassas för att förhindra insyn i tälten.

7. Buller från täktverksamheten ska begränsas så att den ekvivalenta ljudnivån vid närmaste bostäder som begränsningsvärde inte överskrider 50 dBA kl. 07–18 och 45 dBA kl. 18–22 samt lördagar, sön- och helgdagar och 40 dBA kl. 22–07. Momentana ljud nattetid får inte överstiga 55 dBA vid bostäder. Om hörbara toner eller impulsartat ljud förekommer, ska den tillåtna ljudnivån sänkas 5 dBA-enheter. Kontroll av buller från verksamheten ska utföras ett år efter att tillståndet för verksamheten tagits i anspråk, om det har skett förändringar av verksamheten eller om det har framkommit berättigade klagomål. Kontroll ska ske genom mätningar och beräkningar i enlighet med Naturvårdsverkets vägledning för externt industribuller.
8. Vid sprängning får markvibrationer inte överskrida 4 mm/s vid närmaste bostad uttryckt som högsta svängningshastighet i vertikalled. Mätning ska följa svensk standard, för närvarande SS 460 4866.
9. Luftstöt vågor till följd av sprängning får vid bostadshus inte överstiga 100 Pa mätt som frifältsvärde.
10. Sprängning får endast ske vid tidpunkter som meddelats de närboende i förväg och efter tydlig, hörbar varningssignal. Verksamhetsutövaren ska vidta åtgärder för att förhindra att sten slungas utanför verksamhetsområdet.
11. Diffus damning från verksamheten, t.ex. från sprängning, krossning, handtransportörer och transporter, ska begränsas så mycket som möjligt så att olägenhet för omgivningen undviks.
12. Vatten som samlas upp i täkten ska passera sedimentationsdammar med oljeavskiljning innan det får släppas till recipient. Bortledda volymer ska mätas kontinuerligt.

13. Kontroll och provning av vatten samt lodning av grundvattennivåer ska utföras inom ramen för bolagets egenkontroll.
14. Kemiska produkter och farligt avfall som innebär risk för förorening av mark, ytvatten eller grundvatten ska hanteras så att spill eller läckage undviks. Kemiska produkter och farligt avfall ska förvaras på torr och mot omgivningen tät plats på sådant sätt att eventuellt läckage inte kan förorena omgivningen. För kemiska produkter och farligt avfall gäller att lagrings- och uppställningsplatser ska invallas så att minst hälften av den totala volymen, dock minst den största behållarens volym plus 10 procent av de övriga kärlets volym, kan innehållas i invallningen. Förvaringen ska ske så att obehöriga förhindras tillträde. Kemikalier och farligt avfall ska vara märkta med innehåll. Ämnen som kan avdunsta ska förvaras så att risken för avdunstning minimeras.
15. Påfyllningsledning för petroleumdrivmedel ska vara försedda med slangbrottsventiler.
16. Tankning av hjulgående maskiner och fordon ska ske vid fast tankställe på tätgjord yta. Tankning av bandgående maskiner och fordon får ske under manuell kontroll och med sekundärt skydd på arbetsstället.
17. Uppställningsplatser för arbetsmaskiner ska vara utformade så att oljespill och läckage från maskinerna inte kan förorena omgivningen.
18. Inga reparationer av maskiner som kan innebära tömning eller spill av vätskor får göras inom verksamhetsområdet. Om akut reparationsbehov uppkommer ska åtgärder vidtas så att föroreningar inte sker.
19. Utrustning för sanering av oljespill eller annat läckage ska finnas lätt tillgängligt. God beredskap ska finnas för att ta hand om kemikalier eller farligt avfall från olyckor.

20. Hantering av sprängmedel ska ske så att risk för spill vid laddning kan minimeras.
21. Mellanlagring eller uppläggning av överblivet material får endast göras av mineralistiskt material som härstammar från brytningen samt avbaningsmassor från området som inte kan förorena grundvattnet. Uppläggning eller tippning av utifrån kommande sten, schaktmassor, rivningsmassor eller annat avfall får inte ske inom brytområdet.
22. Efterbehandling ska ske löpande under tillståndstiden och i samråd med tillsynsmyndigheten. En anmälan ska ges in till tillsynsmyndigheten i god tid innan verksamheten avses att avslutas. En anmälan om slutbesiktning ska efter avslutad efterbehandling göras till tillsynsmyndigheten.
23. Ett förslag till kontrollprogram ska lämnas till tillsynsmyndigheten senast tre månader efter att tillståndet tagits i anspråk.
24. Innan tömning av den nordöstra dammen sker och brytning på nivån $-8,5$ i den nordöstra delen respektive $+/- 0$ i den nordvästra delen påbörjas ska en ny gemensam sedimentationsdamm för omhändertagande av utpumpat täktvatten från hela täkten finnas anlagd och testad. För att kontrollera dammens funktion ska parametrar för totalkväve, oljeindex, suspenderat material och pH analyseras.

Prövotid

P1. Domstolen skjuter upp frågan om närmare teknisk utformning av den nya sedimentationsdammen samt eventuella begränsningsvärden för utsläpp till vatten från denna.

U1. Bolaget ska senast ett år innan den nya sedimentationsdammen planeras att tas i bruk till tillsynsmyndigheten inge ett förslag till teknisk utformning av dammen.

U2. Bolaget ska i och med att den nya sedimentationsdammen tas i bruk kontrollera dammens funktion samt mäta utsläppen med avseende på totalkväve, oljeindex, suspenderat material och pH. Två år efter dammen tagits i bruk ska bolaget till tillsynsmyndigheten rapportera resultatet av utförda mätningar och, om ett sådant behov föreligger, föreslå lämpliga begränsningsvärden.

Delegation

Mark- och miljödomstolen överlåter med stöd av 22 kap. 25 § tredje stycket miljöbalken till tillsynsmyndigheten att besluta om närmare villkor enligt följande.

- Utifrån bolagets förslag till teknisk utformning av anläggningar för bortledning av yt- och grundvatten godkänna bolagets förslag till anläggningar eller meddela avvikelse från detsamma samt närmare ange villkor om när anläggningarna ska vara färdigställda.
- Utifrån bolagets provotidsredovisning U1 godkänna eller meddela villkor rörande den tekniska utformningen och funktionen för den nya sedimentationsdammen.
- Utifrån bolagets provotidsredovisning U2 vid behov, meddela villkor om begränsningsvärden för utsläpp av vatten.

Mark- och miljödomstolen överlåter med stöd av bestämmelserna i 22 kap. 25 § tredje stycket miljöbalken till tillsynsmyndigheten att, utifrån bolagets redovisning av genomförd successiv och slutlig efterbehandling av delar av täktområdet, besluta om lämplig reduktion av den ekonomiska säkerheten.

Säkerhet

Bolaget ska senast vid tiden för att den nu tillståndsgivna verksamheten påbörjas ställa ekonomisk säkerhet som en bankgaranti för efterbehandling med 2 miljoner kr. Därefter ska bolaget vart femte år under januari månad ställa ytterligare

ekonomisk säkerhet med 250 kr per 1 000 ton producerad sten under föregående fem års period utbruten mängd kalksten jämte uppräknig enligt konsumentprisindex.

REMISSMYNDIGHETERNAS HUVUDSAKLIGA INSTÄLLNING

SGU och Länsstyrelsen i Södermanlands län (länsstyrelsen) har sammanfattningsvis följande inställning till ansökan.

Sveriges geologiska undersökning, SGU

Utifrån det underlag som har presenterats, dels i ansökan men även i kompletteringen, kan verksamheten komma att påverka grundvattnet i verksamhetsområdets närhet, där det närbelägna Natura 2000-området har högt skyddsvärde.

För att kunna tillåta verksamheten krävs det en kontroll av grundvattnet med tillhörande villkor för åtgärder. Kontrollprogrammet bör omfatta både kvantitativ övervakning i och i närheten av Natura 2000-området i jord och berg samt kvalitativ och kvantitativ övervakning av grundvattnet i närbelägna dricksvattenbrunnar. Det ska tydligt framgå när det kan anses ske en negativ påverkan på grundvattnet i Natura 2000-området samt vilka åtgärder som ska sättas in för att minska risken för en negativ påverkan.

Länsstyrelsen

Enligt länsstyrelsen kan det inte uteslutas att de livsmiljöer i Natura 2000-området som är avsedda att skyddas på lång sikt skadas av en sänkning av grundvattnet. Länsstyrelsen kan därför inte tillstyrka att tillstånd meddelas i den omfattning som ansökan avser. Länsstyrelsen yrkar att tillståndet tidsbegränsas till 20 år. Med en sådan begränsning behövs ingen begränsning av brytområdet.

Länsstyrelsen yrkar att de områden där skogsknipprot och hällebräcka observerats tydligt märks ut på exploateringsplanen och att det framgår av domen att endast efterbehandling, i samråd med tillsynsmyndigheten, tillåts inom dessa områden.

Länsstyrelsen har synpunkter på några av bolagets villkorsförslag enligt vad som redovisas i avsnittet Utveckling av talan.

Länsstyrelsen godtar i stort bolagets förslag till provotid och delegation, med de synpunkter som redovisas i avsnittet Utveckling av talan.

Länsstyrelsen anser att det bör vara tillståndsmyndigheten som beslutar om lämplig reducering av den ekonomiska säkerheten, inte tillsynsmyndigheten.

Länsstyrelsen godtar bolagets förslag till säkerhet, med det tillägget att säkerheten ska prövas av tillståndsmyndigheten, i enlighet med 16 kap. 3 § miljöbalken, innan tillståndet får tas i anspråk.

Remissmyndigheter som avstått från att yttra sig

Naturvårdsverket, Havs- och vattenmyndigheten, Kammarkollegiet, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, Vingåkers kommun och Miljönämnden i Vingåkers kommun har avstått från att yttra sig i målet.

BOLAGETS UTVECKLING AV TALAN

Bolaget har till utveckling av talan anfört bl.a. följande.

Kalkstenstakten i Forsby öppnades på 1940-talet. På den tiden syftade verksamheten till att leverera kalksten till cementfabriken i Köping. Koncessionsnämnden för miljöskydd meddelade 1974-03-22 (dnr Ä 22/72) tillstånd enligt miljöskyddslagen som innefattade både takten i Forsby och cementfabriken i Köping. Under denna tid och fram till 1997 transporterades kalkstensråvaran på en drygt 4 mil lång linbana

mellan tälkten i Forsby och Köping. Transporterna sker sedan linbanan lades ner år 1997 med lastbil. Cementtillverkningen upphörde för cirka 40 år sedan och har ersatts av Nordkalks nuvarande kalkfabrik och kalkugn i Köping. Numera används kalkstenen från Forsby som filler, som komponent i flytspackel och betong och vid rökgasrening men även för foderkalktillverkning och vid gjuterier. Genom kalkstensens unika egenskaper är den viktig för Nordkalks långsiktiga strategi och råvaruförsörjning.

Nuvarande tillstånd meddelades den 13 december 2001 och gäller för brytning av 190 000 ton kalksten per år till och med den 31 mars 2015. Ansökan avser ett icke tidsbegränsat fortsatt och utökat täktillstånd med motsvarande maximala årliga uttag som gäller i dag. Utökningen avser både en areell utvidgning samt fördjupning i vissa delar enligt vad som framgår av den tekniska beskrivningen. Eftersom det fördjupade brytdjupet kräver bortledning av inträngande grundvatten ansöker bolaget om tillstånd till denna vattenverksamhet.

Orientering om verksamheten

Nordkalk AB utgör den svenska delen av Nordkalkgruppen som har sitt huvudkontor i Finland. Nordkalkgruppen är Nordeuropas ledande tillverkare av kalkstensbaserade produkter för bl.a. stål-, massa- och pappersindustrin. Nordkalk är miljö- och kvalitetscertifierat enligt ISO 14001 och ISO 9001 och har ett utvecklat arbete bl.a. avseende hållbar utveckling.

Vid Nordkalks fabrik i Köping finns en roterugn för bränning av kalk där stenen främst kommer från Gotland. Kalkstenen som bryts i Forsby lämpar dock sig inte för bränning utan används som mald och krossad kalk i andra kalkstensprodukter. Kalkstenstälkten i Forsby är viktig för Nordkalks fortsatta verksamhet i dessa delar och av avgörande betydelse för att säkra råvaruförsörjningen till fabriken i Köping.

Verksamheten i Köping regleras i ett särskilt tillstånd enligt miljöbalken och det långa avståndet, drygt fyra mil, mellan täkten och fabriken kan inte motivera en samordnad miljöprovning.

Plan- och omgivningsförhållanden

Området där täkten ligger är inte detaljplanelagt. I översiktsplanen för Vingåkers kommun framgår att kalkstensbrottet i Forsby utpekats som riksintresse för landets mineraldämsörjning enligt 3 kap. 7 § miljöbalken. Täkten ligger redan i dag delvis inom ett riksintresse för kulturmiljövärd. Den sökta verksamheten bedöms inte påverka kulturmiljön i nämnvärd utsträckning och kan i vart fall inte anses innebära en sådan påtaglig skada som avses i 3 kap. 6 § miljöbalken. Vissa ytterligare arkeologiska utredningar kan komma att ske. För att förhindra insyn och för att landskapsbilden från herrgården inte ska påverkas åtar sig Nordkalk att lämna en skogsridå mellan täkten och odlingslandskapet öster om täkten.

Lokalisering

Enligt 2 kap. 6 § miljöbalken ska för verksamheter eller åtgärder som tar i anspråk mark eller vattenområden en sådan plats väljas som är lämplig med hänsyn till att ändamålet ska kunna uppnås med minsta intrång och olägenhet för miljön. Vid tillämpning av lokaliseringskravet ska kostnaderna för olika alternativ framstå som rimliga i jämförelse med nyttan sett ur miljösynpunkt enligt 2 kap. 7 § miljöbalken.

Vad gäller ändamålet med verksamheten kan det konstateras att Nordkalk är beroende av tillgång till kalkstensråvara bl.a. av den särskilda kvalitet som finns i Forsbytäkten. Den brytbara mängden kalksten inom brytområdet beräknas uppgå till 13 miljoner ton varför Forsbytäkten bedöms kunna säkerställa verksamhetens råvarubehov i detta hänseende under överskådlig tid framöver. Med nuvarande inriktning bedöms täkten räcka i 70 år.

I miljökonsekvensbeskrivningen finns en utförlig beskrivning av de alternativa lokaliseringar och alternativa lösningar som Nordkalk låtit utreda inkluderande det s.k. nollalternativet. Valt alternativ att bryta ut den redan befintliga täkten framstår härvidlag som klart fördelaktigast, detta jämfört med att prospektera och starta en ny täkt på annan plats. Forsbytäkten får anses som mycket lämpligt lokaliserad sett till störningssynpunkt för närboende och människors hälsa. Endast en privat brunn bedöms kunna påverkas av vattenverksamheten. Den är dock belägen i den yttre gränsen för bedömt influensområde.

Beskrivning av täktverksamheten

I korthet framgår följande av den tekniska beskrivningen med ritningar och miljökonsekvensbeskrivningen.

Av grundkarta och exploateringsplan framgår befintliga och nya brytområden i den norra och södra delen av täkten. Utvidgningen sker främst mot öst, nordöst och sydöst. Befintlig lägsta nivå i den nordöstra delen av täkten ligger på nivån -8,5 m. Den ansökta verksamheten innebär att ett utökat område i den nordöstra delen bryts ner till nivån -8,5 m, dvs. under bedömd grundvattenyta i området. I den södra delen av täkten kommer brytning att ske ner till nivån +8 m, detta i jämförelse med den nuvarande täktbotten på cirka +37 m.

Täktverksamheten inleds med att skogen avverkas och marken avbanas med grävmaskiner så att berget blottläggs. Avbaningsmassorna läggs upp med avsikt att användas i samband med efterbehandlingen av täkten. Brytningen sker genom att hål borraras för laddning av sprängmedel. Ansökan omfattar ett maximalt årligt uttag om 190 000 ton kalksten. Vid maximal produktion uppskattas antalet sprängnings-tillfällen inte överstiga tre till fyra gånger per år.

Efter sprängning sker skuthantering som innebär att större stenblock spräcks för att passa i krossen. Skuthantering kan beräknas ske under cirka två arbetsveckor i anslutning till sprängning.

Härefter tas en mobil krossanläggning till täkten för att kampanjvis krossa ut den utsprängda salvan. Efter krossning och siktning läggs materialet upp i olika fraktioner för vidare transport med lastbil till Köping. Arbetstiderna är normalt vardagar mellan kl. 06.00–18.00.

Antalet transporter kan vid maximal produktion beräknas uppgå till 20 uttransporter per dag, dvs. sammanlagt 40 fordonsrörelser in och ut från täkten. Transporten sker österut på väg 214 och vidare mot Kungsör och Köping enligt vad som beskrivs närmare i den tekniska beskrivningen och miljökonsekvensbeskrivningen.

I täkten kommer en skyddshylla att anläggas som ska hindra djur och människor från att falla rakt ner i täkten. Den kommer att se ut som en trappa, 7 meter bred och 3 meter hög.

Beskrivning av vattenverksamheten

Nordkalk ansöker om tillstånd att bortleda inläckande grundvatten ur kalkbrottet, viss infiltration samt att utföra erforderliga anläggningar för detta.

Åtgärderna ska ske i huvudsaklig överensstämmelse med de principer för vattenhanteringen som redovisas i ansökningshandlingarna. För en utförlig beskrivning av vattenverksamheten se tekniska beskrivningen och miljökonsekvensbeskrivningen.

Eftersom täkten delvis bryts under grundvattennivån uppkommer ett behov av att länshålla täkten från det yt- och grundvatten som bildas i täkten. I dagsläget sker pumpning vid behov och särskilt i samband med snösmältning och vid större nederbörds mängder. Från den norra delen av täkten pumpas vatten från en pumpgrop i ledningar över bergväggen till ett dikessystem norr om täkten som leder vidare mot Forsån. Även i den södra delen av täkten samlas vatten i en pumpgrop och pumpas vid behov över pallkanten åt nordöst och återförs mot täckdikningen för att rinna vidare mot sjön Öljaren.

I samband med att brytning till nuvarande lägsta nivå -8,5 m sker på ett större område i den norra delen av täkten kommer befintliga dammar i den norra delen behöva tömmas på vatten och utpumpningen öka med cirka 50 procent för att länshålla täkten. Det kommer även att anläggas en ny gemensam sedimentationsdamm dit allt vatten från täkten kommer att pumpas på sikt.

Nordkalk har låtit utreda de hydrogeologiska förhållandena för att bedöma den planerade vattenverksamhetens påverkan på omgivningen. Av utredningen framgår att inga skador av betydelse bedöms uppkomma på allmänna eller enskilda intressen till följd av vattenverksamhetens inverkan på vattenförhållandena. Endast en privat dricksvattenbrunn vid Mosshagen är belägen inom bedömt influensområde. Grundvattennivån kommer att kontrolleras genom lodning av observationsbrunnar inom ramen för bolagets egenkontroll.

Miljökonsekvensbeskrivning

I miljökonsekvensbeskrivningen beskrivs utförligt de direkta och indirekta miljöeffekterna av täktverksamheten. Det framgår bl.a. följande.

Utsläpp till luft sker från transporter och arbetsmaskiner. Konsekvenserna bedöms som små. Utsläpp till mark och vatten kan i första hand ske vid olyckor. Särskilda försiktighetsmått och skyddsåtgärder föreslås för att förebygga och motverka detta. För att reducera finpartiklar och kväve kommer bl.a. en ny sedimentationsdamm att anläggas. Påverkan på mark och vatten bedöms som liten. Det maximala antalet transporter till och från täkten beräknas vid full produktion uppgå till 20 in- och 20 uttransporter. Vad gäller buller och vibrationer bedöms gällande riktvärden innehållas.

Påverkan på Natura 2000

Enligt 7 kap. 28 a § miljöbalken krävs tillstånd för att bedriva verksamheter eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka ett naturområde som har förtecknats enligt 7 kap. 27 § första stycket 1 eller 2.

Om Forsbytäkten innebär en betydande påverkan på de livsmiljöer och arter som skyddas enligt bestämmelserna krävs således ett särskilt tillstånd för verksamheten.

Bedömningsgrunden för när en tillståndsansökan ska medges eller avslås anges i 7 kap. 28 b § miljöbalken. Tillstånd får endast ges om påverkan från verksamheten ensam eller tillsammans med andra planerade verksamheter eller åtgärder inte är så ingripande att den eller de livsmiljöer som avses att skyddas i området kan skadas, eller medför att den art eller de arter som avses att skyddas utsätts för en störning som på ett betydande sätt kan försvåra bevarandet i området av arten.

Miljökonsekvensbeskrivningen för en verksamhet som kan antas påverka ett Natura 2000-område ska ge underlag dels för bedömningen av om påverkan är så betydande att tillstånd krävs samt i förekommande fall, om tillstånd ska medges eller inte enligt ovanstående bestämmelser.

Av vad som följer av miljökonsekvensbeskrivningen med bilagor bedöms inte täkten innebära någon negativ effekt för kärnvärdena i Forsby-Kalkugnstorps Natura 2000-område. De naturtyper som kan vara känsliga för en grundvattensänkning ligger utanför bedömt influensområde för täkten. Tillstånd kan därför ges enligt 7 kap. 28 a § miljöbalken.

Artskydd

Frågan om verksamhetens förenlighet med artskyddsförordningen ska ingå som en naturlig del av lokaliseringsbedömningen enligt 2 kap. 6 § miljöbalken samt med tillämpning av de allmänna hänsynsreglerna i övrigt. Naturvärdesinventeringen i de

utvidgade områdena har inte identifierat några områden med höga naturvärden. Verksamheten bedöms inte ha någon negativ inverkan på bevarandestatusen på några sällsynta eller rödlistade arter. Artskyddsförordningens bestämmelser innebär inte något hinder mot verksamheten.

De allmänna hänsynsreglerna

Kunskapskravet

Nordkalk har mycket lång erfarenhet av, och gedigen kunskap om kalkstensbrytning liksom av den omgivningspåverkan som verksamheten medför. De erfarenheter, rutiner och metoder som används för att minimera risker och påverkan och som utvecklats kommer att användas i Forsbytäkten.

Enligt vad som framgår av ansökan med bilagor har Nordkalk låtit utföra långtgående utredningar, inventeringar och bedömningar av området. Detta för att säkerställa att påverkan och störningar från verksamheten blir acceptabla. I samband härmed har tänkbara miljörisker identifierats, värderats och vid behov skyddsåtgärder föreslagits för att begränsa den slutliga påverkan. Utredningarna uppfyller vad som rimligen kan krävas.

Kravet på försiktighetsmått och bästa tillgängliga teknik

Nordkalk kommer att vidta de skyddsåtgärder och försiktighetsmått som behövs för att förebygga, hindra och motverka att verksamheten medför skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön. Åtgärder kommer att vidtas för att minimera risken för olyckor inom och utom täktområdet. Arbets- och säkerhetsinstruktioner samt utbildning och fastställda rutiner för personalen bidrar till att förebygga incidenter och oförutsedda händelser.

Genom rutiner för drivmedelshantering, invallning, beredskap för sanering etc. kommer risken för förorening av grundvatten att minimeras och kontrolleras.

Hantering av länshållningsvatten kommer också att ske så att risken för förorening av omgivande vattensystem kan undvikas.

Sammantaget menar Nordkalk att den planerade verksamheten väl motsvarar miljöbalkens krav på bästa tillgängliga teknik.

Hushållning, kretslopp och produktval

Den kalksten som bryts kommer till användning i bolagets verksamhet och i de kalkstensprodukter som framställs. Fraktioner som inte kommer till användning i produktionen kan lämnas kvar och återanvänds i samband med efterbehandlingen av tälten.

Arbetsmaskinerna drivs med diesel och kommer att uppfylla gällande utsläppsbestämmelser. Utöver drivmedel och sprängämneshantering kommer endast en mycket begränsad hantering av kemiska produkter att förekomma. Endast små mängder avfall uppkommer i verksamheten i övrigt.

Rådighet

Nordkalk AB är lagfaren ägare till fastigheten där verksamheten kommer att bedrivas.

Sakägare

Av den brunnsinventering som genomförts framgår att antalet brunnar i närheten av tälten är mycket lågt. Endast en enskild brunn på fastigheten Ättersta 7:18 ligger inom beräknat influensområde. Det kan inte uteslutas att brunnen kan påverkas av grundvattensänkningen. Ägaren till fastigheten Ättersta 7:18 är därför att anse som sakägare i målet.

Övriga fastigheter inom influensområdet bedöms inte utsättas för en sådan risk för skada eller olägenhet till följd av vattenverksamheten att ägarna är att betrakta som sakägare.

Samhällsekonomisk tillåtlighet

Enligt 11 kap. 6 § miljöbalken får en vattenverksamhet endast bedrivas om dess fördelar från allmän och enskild synpunkt överväger kostnaderna samt skadorna och olägenheterna av den.

Nyttan av vattenverksamheten består främst i att den är nödvändig för genomförandet av den planerade täktverksamheten. Forsbytäktens betydelse för Nordkalks verksamhet beskrivs ovan, till detta kommer nytta i form av sysselsättning m.m. Kostnaden för den planerade vattenverksamheten kan beräknas att inte överstiga 1 miljon kr.

Nyttan av verksamheten överstiger kostnaderna. På grund härav och då några skador till följd av vattenverksamheten inte förutses bör det samhällsekonomiska tillåtlighetskravet vara uppfyllt.

Arbetstid och tid för anmälan av oförutsedd skada

Enligt 22 kap. 25 § andra stycket miljöbalken ska i domen anges den tid inom vilken arbeten för vattenverksamhet ska vara utförda. Med hänsyn till att arbetena för vattenverksamheten delvis är avhängiga av täktens stegvisa utvidgning hemställs om att arbetstiden sätts till 10 år från det att domen vunnit laga kraft.

Tiden för anmälan av oförutsedd skada bör sättas till 15 år från utgången av arbetstiden.

Prövningsavgift

Prövningsavgiften ska fastställas utifrån kostnaderna för utförandet av de delar av ansökan som avser vattenverksamhet. Kostnaderna i denna del har beräknats inte överstiga 1 miljon kr. Grundavgiften bör därför bestämmas till 10 000 kr.

Miljö kvalitetsnormer

Verksamheten medverkar inte till överskridande av någon miljö kvalitetsnorm.

Miljömål

Täktverksamheten är förenlig med flertalet av de av statsmakterna beslutade miljömålen.

Efterbehandling

Efterbehandling av tälten kommer att ske kontinuerligt under pågående produktion i de delar av brytområdet där det är möjligt. Utformningen av den slutliga efterbehandlingen kommer att ske i samråd med tillsynsmyndigheten. Förslag till efterbehandling presenteras i en efterbehandlingsplan, se den tekniska beskrivningen.

I tältområdet kommer en sjö att bildas efter avslutad tälktverksamhet.

Säkerhet

Tälten kommer att brytas ut under en lång tid framöver. Nordkalk föreslår att säkerhet för efterbehandling ska utökas allt eftersom tälten bryts ut. Säkerhet föreslås i form av en borgensförbindelse från bank (bankgaranti). Innan tälktillståndet tas i anspråk ställer bolaget en säkerhet på 2 miljoner kr. Därefter föreslås att säkerheten årligen byggs på med ett belopp motsvarande 250 kr per 1 000 ton producerad sten.

REMISSMYNDIGHETERNAS SYNPUNKTER

SGU och länsstyrelsen har lämnat bl.a. följande synpunkter på ansökan.

SGU

Bolaget har på ett bra sätt besvarat de synpunkter som SGU samt länsstyrelsen tidigare har lämnat. De undersökningar som genomförts och som redovisas i de kompletterande handlingarna visar att observationsbrunn OB2 är representativ för området och är påverkad av täktverksamheten. Tillrinningen till brunnen har visat sig vara liten. Den låga tillrinningen till brunnen har tolkats som att det kan finnas ytterligare sprickzoner som är mer vattenförande än den som OB2 är belägen i. Hydrogeologin i Natura 2000-området har beskrivits noggrannare vilket möjliggör en bättre bedömning av möjliga konsekvenser av täktverksamheten.

De kompletteringar bolaget genomfört visar på att det kan uppkomma en påverkan på grundvattnet främst i den lertäckta västra delen av Natura 2000-området.

Natura 2000-området omfattar inte någon av de tio högst värderade/mest känsliga grundvattennivåberoende naturtyperna som identifierats i Vattenmyndigheternas rapport "Grundvattenberoende ekosystem – Översiktlig klassificering av känslighet och värde för svenska naturtyper och arter inom nätverket Natura 2000", Werner & Collinder, 2011. Detta utesluter dock inte att det kan finnas andra naturtyper eller arter som direkt eller indirekt är beroende av grundvatten och som kan komma att påverkas av en utvidgad täktverksamhet. Det är därför viktigt, inför en fortsatt och utvidgad täktverksamhet med brytning i riktning mot Natura 2000-området, med en kvantitativ kontroll av grundvattnet, såväl i jord som i berg samt både en kvalitativ och kvantitativ kontroll av grundvattnet i de närbelägna dricksvattenbrunnarna. Det är även av stor vikt att det finns en referensperiod med mätningar mot vilken bolaget och tillsynsmyndigheten bör jämföra inför bedömningen om det är aktuellt med åtgärder för att minska risken för en negativ påverkan i området. Det är därför angeläget att kontrollprogrammet träder i kraft så tidigt som möjligt.

Vidare bör det i föreslaget åtgärdsprogram tydligt framgå dels när åtgärder ska sättas in, dels när verksamheten bör stoppas tillfälligt. De förslag bolaget lämnat som exempel på åtgärder, infiltration eller tätning av sprickzoner, är relevanta och bedöms kunna förhindra en negativ påverkan i Natura 2000-området.

Forsby 2:50 ingår i ett detaljavgränsat riksintresseområde för industrimineralutvinning. Sådana områden bedöms som viktiga för landets materialförsörjning utifrån ett långsiktigt perspektiv. Mot bakgrund av detta kan en längre tillståndstid ges, under förutsättning att det finns ett godkänt kontrollprogram med tillhörande mätserier.

Länsstyrelsen

Sammanfattningsvis har Nordkalk med de ytterligare utredningar och förtydliganden som tillförts ansökan väl besvarat länsstyrelsens tidigare frågeställningar.

Påverkan Natura 2000, verksamhetens omfattning och tidsbegränsning

Nordkalk har i kompletteringen till den hydrologiska utredningen väl besvarat länsstyrelsens tidigare frågor.

Bolaget har visat att verksamheten, med de kontroller och skyddsåtgärder som föreslås, kan bedrivas under en begränsad period utan betydande påverkan på Natura 2000-området. På lång sikt är det dock osäkert hur ett förändrat klimat, med t.ex. ändrade nederbördsförhållanden, förändringar i grundvattenbildningen och ändrad längd på tonperioder, kan komma att påverka aktuellt område. Det är en komplex bild och således svårt att avgöra skadeverkningar inom Natura 2000-området till följd av verksamheten på lång sikt. Kunskapsläget när det gäller långtidseffekter av grundvattenuttag är också ett orosmoment.

Med hänvisning till försiktighetsprincipen vidhåller länsstyrelsen därför sina tidigare yrkanden om begränsning av brytområdet samt tillståndstiden. Detta

motiveras av att risk för skada på livsmiljöerna i Natura 2000-området på lång sikt ska uteslutas. Yrkad begränsning är högst rimlig.

Tidsbegränsade tillstånd är gängse för täktverksamheter och en tidsbegränsning är väsentlig för att tillsynsmyndigheten ska kunna bevaka att efterbehandling genomförs av verksamhetsutövaren eller genom att den tidsbegränsade ekonomiska säkerheten ska hinna tas i anspråk för detta. Med hänsyn till täktens lokalisering och omgivningens känslighet är det i detta fall även särskilt angeläget att tillståndet tidsbegränsas och att eventuell fortsatt verksamhet kan omprövas utifrån den kunskap och erfarenhet som har vunnits om 20 år.

Artskydd

Länsstyrelsen anser att Nordkalk i kompletteringen väl besvarat de frågeställningar som fanns kring vilka verksamheter som ska bedrivas inom de områden där hällebräcka och skogsknipprot har observerats.

För att tydliggöra att endast efterbehandling, det vill säga ingen brytning, uppläggning av massor, uppställning av maskiner eller liknande, får ske inom dessa områden bör områdena tydligt märkas ut på exploateringsplanen. Det bör också framgå av domen att endast efterbehandling är tillåtet inom de markerade områdena.

Länsstyrelsen vill vidare upplysa om att fridlysningsbestämmelserna i artskydds-förordningen (2007:845) inte upphör att gälla i och med att tillstånd till täkt ges. Hällebräcka och skogsknipprot är alltså fortsatt skyddade.

Skyddsåtgärder, villkor

Bolaget har i sin sammanställning av yrkanden och villkorsförslag, aktbilaga 34, i några fall angett flera villkor med olika lydelse för samma ämne. Länsstyrelsen

anser att bolagets villkorsförslag 4 ska ersättas av villkor 17 och att villkor 11 och 13 ska ersättas av villkor 20–23.

Länsstyrelsen har följande synpunkter på bolagets villkorsförslag.

Länsstyrelsen vidhåller att det är viktigt att det tydligt framgår av villkoret om damning att alla delar av verksamheten ingår.

Länsstyrelsen anför följande om bolagets förslag till villkor om efterbehandling. Mot bakgrund av att länsstyrelsen yrkar att tillståndet ska tidsbegränsas vidhåller länsstyrelsen följande förslag till villkor gällande efterbehandling.

Efterbehandlingen ska ske löpande under tillståndstiden och i samråd med tillsynsmyndigheten. Slutlig efterbehandling av täkten ska vara utförd senast två år efter att tillståndstiden gått ut, om inte nytt tillstånd erhållits dessförinnan. En anmälan om slutbesiktning ska efter avslutad efterbehandling snarast göras till tillsynsmyndigheten.

Länsstyrelsen anför följande om bolagets förslag till villkor om en ny sedimentationsdamm. Länsstyrelsen föreslår följande lydelse av villkoret:

Innan tömning av den nordöstra dammen sker och brytning på nivån –8,5 m.ö.h. i den nordöstra delen respektive +/- 0 m.ö.h. i den nordvästra delen påbörjas ska en ny gemensam sedimentationsdamm för omhändertagande av utpumpat vatten från hela täkten finnas anlagd och testad. För att kontrollera dammens funktion ska parametrar för totalkväve, oljeindex, suspenderat material och pH analyseras på utgående vatten.

Villkoret om att en kopia av domen m.m. ska vara tillgängligt bör avse att handlingarna är tillgängliga vid täkten i stället för vid behov.

Villkoret som avser bl.a. uppläggning eller tippning av utifrån kommande avfall bör avse verksamhetsområdet i stället för brytområdet.

Länsstyrelsen föreslår att det införs ett villkor om att tükten ska brytas och avbanas i etapper om högst två år på sätt som redovisas i förväg till tillsynsmyndigheten.

Prövotid

Länsstyrelsen godtar i stort bolagets förslag till prövotid men anser att ett beslut om prövotid ska utformas enligt följande.

Domstolen skjuter upp frågan om närmare teknisk utformning av den nya sedimentationsdammen och övriga anläggningar för bortledning av yt- och grundvatten samt eventuella begränsningsvärden för utsläpp av vatten till recipient.

U1. Bolaget ska senast ett år innan den nya sedimentationsdammen planeras att tas i bruk till tillsynsmyndigheten inge ett förslag till teknisk utformning av sedimentationsdammen och övriga anläggningar för bortledning av yt- och grundvatten. Bolaget ska även inge ett förslag till provtagningsprogram.

U2. Bolaget ska i och med att den nya sedimentationsdammen tas i bruk kontrollera dammens funktion och mäta utsläppen med avseende på totalkväve, oljeindex, suspenderat material och pH i enlighet med provtagningsprogrammet. Två år efter dammen tagits i bruk ska bolaget till tillsynsmyndigheten rapportera resultatet av utförda mätningar och föreslå lämpliga begränsningsvärden för utsläpp av vatten till recipient.

Delegation

Länsstyrelsen godtar i stort bolagets förslag till delegation men anser att delegationer ska utformas enligt följande.

Mark- och miljödomstolen överlåter till tillsynsmyndigheten att besluta om närmare villkor enligt följande.

- Utifrån bolagets prøvotidsredovisning U1 godkänna eller meddela villkor gällande den tekniska utformningen av den nya sedimentationsdammen och övriga anläggningar för bortledning av yt- och grundvatten.
- Utifrån bolagets prøvotidsredovisning U2 vid behov meddela villkor om begränsningsvärden för utsläpp av vatten till recipient.

Länsstyrelsen anser också att det bör vara tillståndsmyndigheten som beslutar om lämplig reduktion av den ekonomiska säkerheten, inte tillsynsmyndigheten.

Ekonomisk säkerhet

Länsstyrelsen godtar bolagets förslag till säkerhet, med det tillägget att säkerheten ska prövas av tillståndsmyndigheten, i enlighet med 16 kap. 3 § miljöbalken, innan tillståndet får tas i anspråk.

Övrigt

Det finns ekar inom verksamhetsområdet som kan vara känsliga för torka. Länsstyrelsen föreslår därför att en okulär besiktning av ekarna vad gäller kronutglesning och grenar skrivs in i kontrollprogrammet.

Länsstyrelsen har gett in visst skriftligt material i målet och redogjort för klassning av Natura 2000-området.

BOLAGETS BEMÖTANDE**Länsstyrelsen***Verkställighetsförordnande*

Nordkalk noterar att länsstyrelsen inte har något att invända mot Nordkalks andrahandsyrkande om delverkställighetsförordnande. Nordkalk föreslår dock inte att några särskilda villkor ska föreskrivas för det brytområde som motsvarar de fem första årens brytperiod utan att denna verksamhet regleras på samma sätt som den ansökta verksamheten i stort.

Artskydd

Nordkalk godtar länsstyrelsens yrkande om att de områden där skogsknipprot och hällebräcka observerats utmärks på exploateringsplanen.

Natura 2000-prövning, frågan om tidsbegränsning

Länsstyrelsen anser att Nordkalk visat att verksamheten, med de kontroller och skyddsåtgärder som föreslås, kan bedrivas under en begränsad period (20 år) utan betydande påverkan på Natura 2000-området. Med hänsyn till osäkerheten kring hur ett förändrat klimat på lång sikt kan komma att påverka aktuellt område vidhåller länsstyrelsen dock sitt tidigare yrkande om begränsning av brytområdet samt att tillståndstiden fastställs till 20 år.

Nordkalks utredningar visar att de berörda naturtyperna är nederbördsberoende och att täktens begränsade påverkan på grundvattenförhållandena är av liten betydelse i sammanhanget. Klimatförändringar på lång sikt utgör ett generellt osäkerhetsmoment men det är inte något som påverkas eller förändras av täktverksamheten. Osäkerheten kring en framtida klimatförändring utgör därför inte en orsak att tidsbegränsa tillståndet.

Nordkalk vill här upprepa att det i vart fall saknas miljöskäl att införa begränsningar vad avser täktens utbredning och djup. För att säkra produktkvaliteten och för att kunna planera brytningen utifrån brytteknisk och ekonomisk synpunkt är det av stor vikt för Nordkalk att kunna planera och bedriva verksamheten inom ramen för hela det sökta verksamhetsområdet. Orsaken är de variationer rörande kvalitet och andra parametrar av betydelse för produktionen som fyndigheten uppvisar i olika delar. Det finns här anledning att erinra om kalkstenens unika egenskaper och att fyndigheten utgör ett riksintresse för landets materialförsörjning. Brytning har pågått i 70 år och fyndigheten beräknas räcka i minst 70 år till.

Åtagande

Bolaget kan som ett åtagande godta det av länsstyrelsen föreslagna villkoret om att täkten ska brytas och avbanas i etapper om högst två år på sätt som redovisas i förväg till tillsynsmyndigheten.

Övrigt

Vad gäller kronutglesning av ekar så måste det uteslutas att det är grundvattensänkning som orsakar detta. Mellan 1960-talet fram till slutet av 1990-talet har grundvattensänkning gjorts i området men risken att ekarna i området skulle vara påverkade av detta i dag är liten.

Bolaget vidhåller att villkoret som avser bl.a. uppläggning eller tippning av utifrån kommande avfall bör avse brytområdet.

DOMSKÄL

Inledning

Kalkstenstäkt har bedrivits i Forsby i cirka 70 år. Det gällande tillståndet från 2001 omfattar brytning av 190 000 ton kalksten per år och löper ut den 31 mars 2015.

Ansökan avser ett icke tidsbegränsat tillstånd till fortsatt och utökad täktverksamhet med samma maximala årliga uttag som i det gällande tillståndet. Utökningen avser en areell utvidgning och en fördjupning i vissa delar. I täktverksamheten ingår bl.a. borring, sprängning, schaktning, skutknackning, krossning, uppläggning samt lastning och transport av sten.

Ansökan avser också tillstånd till bortledande av inträngande yt- och grundvatten och tillstånd enligt 7 kap. 28 a § miljöbalken för det närbelägna Natura 2000-området Forsby-Kalkugnstorp.

Utredningen inklusive miljökonsekvensbeskrivning

I ansökan ingår en teknisk beskrivning och en miljökonsekvensbeskrivning.

Mark- och miljödomstolen finner att miljökonsekvensbeskrivningen innehåller de moment som krävs enligt 6 kap. 3 och 7 §§ miljöbalken och att den, med de kompletteringar som gjorts under den skriftliga handläggningen och huvudförhandlingen, har ett sådant innehåll att den uppfyller de krav som följer av 6 kap. balken. Miljökonsekvensbeskrivningen ska därför godkännas. Den övriga utredningen är också tillräcklig för att pröva ansökan.

Tillåtligheten

Lokaliseringen

Täktverksamhet har bedrivits sedan lång tid tillbaka och utvidgningen av täktområdet är liten i förhållande till täktområdet i det gällande tillståndet. Verksamhetsområdet minskas i vissa delar, främst i närheten av Natura 2000-området. Kalkstenen har hög kvalitet och brytningen ger upphov till endast små mängder restmaterial. Sprängning sker endast enstaka dagar per år. Utredningen ger stöd för att verksamheten ger upphov till endast begränsade störningar för närboende.

Området är starkt påverkat av täktverksamheten. Brytningen av kalksten har medfört ett stort ingrepp i naturmiljön. De nya brytområdena ligger i direkt anslutning till de redan påverkade områdena.

Mark- och miljödomstolen finner med hänsyn till det anförda att lokaliseringen av en fortsatt täktverksamhet i Forsby är lämplig enligt 2 kap. 6 § första stycket miljöbalken.

Särskilda förutsättningar för vattenverksamheten

Vid en bedömning enligt 11 kap. 6 § miljöbalken finner mark- och miljödomstolen att vattenverksamhetens fördelar från allmän och enskild synpunkt överväger kostnaderna samt skadorna och olägenheterna av den.

Miljökonsekvenser och allmänna hänsynsregler

Täktverksamheten har konsekvenser för miljön i flera avseenden. En fortsatt täkt av denna omfattning påverkar bl.a. landskapet samt djur- och växtlivet i brytområdet och dess närhet. Verksamheten i dess helhet ger upphov till störningar i form av buller, vibrationer, luftstöt vågor, utsläpp till luft och vatten m.m.

Det finns förutsättningar att besluta de villkor om skyddsåtgärder och försiktighetsmått som behövs för att förebygga, hindra och motverka att verksamheten medför skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön. Ett tillstånd ska således förenas med flera villkor, vilket domstolen återkommer till nedan.

Mark- och miljödomstolen bedömer att verksamheten är förenlig med de allmänna hänsynsreglerna i 2 kap. miljöbalken.

Det finns också förutsättningar att uppfylla kravet på säkerhet enligt 9 kap. 6 a § och 16 kap. 3 § miljöbalken.

Slutsats om verksamhetens tillåtlighet

Mark- och miljödomstolen finner med hänsyn till det som anförts i detta avsnitt att den ansökta verksamheten är tillåtlig enligt miljöbalken.

Tillstånd till täktverksamhet

Det finns förutsättningar att bifalla yrkandet om uttag av maximalt 190 000 ton kalksten inklusive sidoberg per år. Uttaget ska ske inom det brytområde som framgår av den fastighetskarta och den exploateringsplan som återges i bilaga 1. Bolaget har, efter synpunkter från länsstyrelsen, kompletterat exploateringsplanen med redovisning av områden där skogsknipprot och hällebräcka observerats. Dessa områden ligger utanför planerade brytområden.

Tillstånd till vattenverksamhet

Det finns förutsättningar att bifalla yrkandet om tillstånd till bortledning av yt- och grundvatten ur kalkbrottet, infiltration samt utförande av erforderliga anläggningar för detta.

Tillstånd Natura 2000-område

Enligt 7 kap. 28 b § miljöbalken får tillstånd enligt 28 a § lämnas endast om verksamheten eller åtgärden ensam eller tillsammans med andra pågående eller planerade verksamheter eller åtgärder inte kan skada den livsmiljö eller de livsmiljöer i området som avses att skyddas.

Mark- och miljödomstolen bedömer att ansökta verksamheter och åtgärder, med planerade skydds- och kontrollåtgärder, inte påverkar den skyddade livsmiljön i Natura 2000-området Forsby-Kalkugnstorp som helhet. Verksamheten bedöms inte medföra någon skada, utan livsmiljön kan som helhet bibehålla sin funktion.

Domstolen finner därför att tillstånd enligt 7 kap. 28 a § miljöbalken ska ges till ansökta verksamheter och åtgärder vid Natura 2000-området.

Tillståndstid

Bolaget ansöker om ett icke tidsbegränsat tillstånd och bedömer att det utvidgade brytområdet räcker för i vart fall ytterligare 70 års täkt av kalksten.

SGU anser mot bakgrund av att täktområdet är av riksintresse för industrimineralutvinning att en längre tillståndstid kan ges, under förutsättning att det finns ett godkänt kontrollprogram med tillhörande mätserier. Länsstyrelsen anser att tillståndet ska begränsas till 20 år och motiverar det med bl.a. att det inte kan uteslutas att de livsmiljöer i Natura 2000-området som är avsedda att skyddas på lång sikt skadas av en sänkning av grundvattnet.

Enligt förarbetena till miljöbalken ska tillståndsmyndigheten i det enskilda fallet bedöma om det är lämpligt med en tidsbegränsning av tillståndet. Det anges vidare att en fördel med tidsbegränsade tillstånd är att de inom ramen för provnings-systemet medför automatiska och regelbundna omprövningar och att det därmed blir en motiverad uppdatering av villkoren, däribland att bästa möjliga teknik används (prop. 1997/98:45, del 1, s. 478–481).

Det är praxis att begränsa tillståndstiden för täktverksamhet och i många fall begränsas tiden till mellan 10 och 20 år.

Mark- och miljödomstolen gör följande bedömning.

Den ansökta verksamheten är omfattande och främst täktverksamheten har stor miljöpåverkan. Täkt har bedrivits under lång tid på platsen, vilket innebär att ingreppet i den fysiska miljön till stor del redan har skett. Men även en fortsatt verksamhet innebär en miljöpåverkan i flera avseenden. Ansökan omfattar till skillnad mot det gällande tillståndet även tillstånd till bortledning av yt- och grund-

vatten och tillstånd avseende ett Natura 2000-område. En ny sedimentationsdamm för omhändertagande av avlett vatten kommer att anläggas.

Mot bakgrund av det anförda anser mark- och miljödomstolen att det finns skäl att tidsbegränsa tillståndet till verksamheten. En tidsbegränsning ger möjlighet att vid en eventuell ny tillståndsprovning bedöma miljöpåverkan av en fortsatt drift av täkten och att överväga eventuella nya eller ändrade villkor för verksamheten. Det blir då också möjligt att på nytt bedöma påverkan på Natura 2000-området. Tillståndsmyndigheten kan då ta hänsyn till eventuella ändringar i omgivningsförhållandena och behovet av åtgärder för att begränsa påverkan på miljön.

Det finns dock skäl att medge en längre tillståndstid än vad som är normalt för en täkt av det här slaget. Täktverksamhet har bedrivits i cirka 70 år på platsen och utvidgningen av brytområdet är begränsad. Utifrån det allmänna intresset av materialförsörjning är det en fördel att långsiktigt kunna bryta kalksten av hög kvalitet. Det har inte framkommit något starkt enskilt motstående intresse.

Vid en samlad bedömning finner mark- och miljödomstolen att det är lämpligt att tidsbegränsa tillståndet till 30 år. Eftersom det finns ett samband mellan tillstånden för täktverksamhet, vattenverksamhet och Natura 2000-området ska tidsbegränsningen gälla den ansökta verksamheten i dess helhet.

Utsläpp till vatten m.m.

Av underlaget framgår att bolaget planerar att anlägga en ny sedimentationsdamm för omhändertagande av avlett yt- och grundvatten från hela täkten. Bolaget föreslår ett villkor om anläggande av en sådan sedimentationsdamm innan bl.a. tömning sker av de befintliga nordöstra och nordvästra dammarna. Bolaget föreslår att mark- och miljödomstolen beslutar om provotid i frågan om närmare teknisk utformning av den nya sedimentationsdammen och eventuella begränsningsvärden för utsläpp till vatten från denna. Vidare föreslår bolaget att domstolen överlåter till tillsyns-

myndigheten att besluta om villkor som rör anläggningar för bortledande av yt- och grundvatten och den tekniska utformningen av den nya sedimentationsdammen.

Bolaget har i dessa delar också anfört bl.a. följande. Brytning från dagens täktbottennivå på cirka +9 ner till -8,5 sker i en pall. Den nya sedimentationsdammen ska vara anlagd innan första salvan för brytning till -8,5 sprängs, dvs. redan när brytning inleds på nivåerna -8,5 i nordöstra delen och +/- 0 i nordvästra delen. Nuvarande damm måste vara tömd och därefter länshållas på nivån -8,5 när brytning sker på denna nivå. Yt- och grundvatten pumpas från täkten till den nya sedimentationsdammen. Dammen finns anlagd och brukas i full skala när de befintliga dammarna börjar tömmas.

Länsstyrelsen godtar i stort bolagets förslag gällande en ny sedimentationsdamm men har synpunkter på utformningen av villkor, beslut om provotid och delegation.

Mark- och miljödomstolen gör följande bedömning.

Mark- och miljödomstolen anser att det inte behövs någon provotid i frågor som rör bortledande och omhändertagande av yt- och grundvatten. Bolaget hanterar sedan tidigare vatten som ansamlas i några dammar i täktområdet. Den nya sedimentationsdammen, som kommer att behövas när brytning ska påbörjas på lägre nivåer, kommer att ta över de befintliga dammarnas funktion. Det kan antas att den nya sedimentationsdammen kommer att ha en minst lika god funktion som de befintliga dammarna och att vattnet kan omhändertas på ett sätt som inte medför någon beaktansvärd risk för olägenhet för miljön. Bolaget har redovisat förutsättningarna för en fortsatt hantering av avlett yt- och grundvatten från hela täkten i tillräcklig omfattning för att domstolen ska kunna pröva ansökan slutligt.

Frågor om bortledande och omhändertagande av yt- och grundvatten bör i stället hanteras genom en villkorsreglering och en delegation till tillsynsmyndigheten med i huvudsak det innehåll som länsstyrelsen godtagit. Det finns förutsättningar att med

stöd av 22 kap. 25 § tredje stycket miljöbalken överlåta till tillsynsmyndigheten att besluta om villkor om utsläpp till vatten.

Villkoret om utsläpp till vatten ska enligt mark- och miljödomstolens bedömning ges ett innehåll som utgår från bolagets förslag till villkor, med tillägg av delar av förslaget till provotid. Med en sådan villkorsreglering är det lämpligt att utforma delegationen till tillsynsmyndigheten på ett enklare sätt än vad bolaget föreslagit. Tillsynsmyndigheten ska ges möjlighet att ange försiktighetsmått för en ny sedimentationsdamm och övriga anläggningar för bortledande av yt- och grundvatten från hela täkten samt att ange begränsningsvärden för utsläpp till vatten. Villkor och delegation innebär att anläggandet av en ny sedimentationsdamm ska utgå från ett förslag från bolaget till tillsynsmyndigheten. I samband med detta får tillsynsmyndigheten överväga närmare teknisk utformning av den nya sedimentationsdammen och övriga anläggningar för bortledande av yt- och grundvatten. Bolaget ska också, som länsstyrelsen föreslagit, ge in ett förslag till provtagningsprogram. Domstolen finner i övrigt skäl att, i förtydligande syfte, utforma villkoret på ett något annat sätt än vad bolaget och länsstyrelsen föreslagit.

Befintliga dammar

Bolaget föreslår ett villkor om att vatten som samlas upp i täkten ska passera sedimentationsdammar med oljeavskiljning innan det får släppas till recipient samt att bortledda volymer ska mätas kontinuerligt. Bolaget har inte uppgett annat än att de befintliga dammarna kommer att användas för detta ändamål till dess att en ny sedimentationsdamm tas i bruk och att mätning fortsatt kommer att ske. Mark- och miljödomstolen har ovan behandlat hur en ny damm ska villkorsregleras. Vid dessa förhållanden behövs det inget särskilt villkor om det omhändertagande av uppsamlat vatten som sker i befintliga dammar sedan lång tid tillbaka.

Ekonomisk säkerhet

Mark- och miljödomstolen bedömer att den av bolaget föreslagna säkerheten enligt 16 kap. 3 § miljöbalken är tillräcklig. Kravet på säkerhet ska tas in som ett villkor för den ansökta verksamheten och ha det innehåll som framgår av domslutet. Det innebär bl.a. att säkerheten ska gälla två år utöver tillståndstiden och godkännas av länsstyrelsen.

Mark- och miljödomstolen har ovan angett vilka krav som ska ställas på säkerhet för efterbehandlingsåtgärder. Frågor om efterbehandling kommer, efter förslag från bolaget, att behandlas av tillsynsmyndigheten. Domstolen finner det då lämpligt att överlåta till tillsynsmyndigheten att besluta om minskning av säkerheten för täktverksamheten i takt med att delar av täktområdet efterbehandlas och efterbehandlingsåtgärder godkänns av tillsynsmyndigheten. Det är samtidigt lämpligt att överlåta till tillsynsmyndigheten att pröva ställd säkerhet för täktverksamheten.

Övriga frågor om villkor och åtagande

Mark- och miljödomstolen finner att bolagets förslag till villkor i de flesta delar är lämpliga och kan godtas. Några av formuleringarna ska dock justeras på det sätt som framgår av domslutet. Domstolen gör i övrigt följande överväganden av villkor för verksamheten.

Uppläggnings eller tippning av utifrån kommande material

Bolaget har föreslagit ett villkor om att uppläggnings eller tippning av utifrån kommande sten, schaktmassor, rivningsmassor eller annat avfall inte får ske inom brytområdet. Länsstyrelsen har föreslagit att ordet brytområdet ersätts med verksamhetsområdet, vilket bolaget har motsatt sig. Vid huvudförhandlingen diskuterades att skriva villkoret enligt länsstyrelsens förslag med vissa undantag. Enligt mark- och miljödomstolens mening är det inte lämpligt med en så detaljerad villkorsreglering av frågan. Domstolen godtar bolagets förslag till villkor. Samtidigt

noteras att tillståndet inte omfattar uppläggning eller tippning av utifrån kommande material. Bolaget har uppgett att uppläggning av bl.a. stolpar från den avvecklade linbanan kan bli aktuell utanför brytområdet men inom verksamhetsområdet. En uppläggning eller tippning av utifrån kommande material i ett sådant område får behandlas av annan behörig myndighet.

Efterbehandling

Länsstyrelsen har godtagit det av bolaget föreslagna villkoret att efterbehandling ska ske löpande under tillståndstiden och i samråd med tillsynsmyndigheten. Mark- och miljödomstolen finner att ett sådant villkor ska gälla för tillståndet.

Bolagets övriga villkor om efterbehandling utgår från bolagets yrkande om ett tillstånd utan tidsbegränsning. Länsstyrelsen föreslår ett villkor om att slutlig efterbehandling av täkten ska vara utförd senast två år efter att tillståndstiden gått ut, om inte ett nytt tillstånd lämnats dessförinnan.

Mark- och miljödomstolen anser att övriga villkor om efterbehandling behöver utformas med utgångspunkt från att tillståndet tidsbegränsas. Domstolen har övervägt en villkorsreglering som t.ex. ställer krav på bolaget att vid viss tidpunkt ge in ett förslag till slutlig efterbehandling. Vid bedömningen i det här fallet bör dock hänsyn tas till att bolaget tydligt angett sin avsikt att bedriva täktverksamhet under lång tid framöver. Som bolaget uppgett kan vidare den slutliga efterbehandling som kommer att behövas antas ta lång tid att utföra. Domstolen har därför kommit fram till att en lämplig reglering är att bolaget, om täktverksamheten ska avslutas, ska anmäla detta till tillsynsmyndigheten och senast ett år efter anmälan ge in ett förslag till slutlig efterbehandling till tillsynsmyndigheten. En fördel med ett sådant villkor är att det gäller under hela tillståndstiden. Av betydelse i sammanhanget är också att domstolen har funnit skäl att i villkor ange att den ekonomiska säkerheten ska gälla två år utöver tillståndstiden.

Kontroll

Bolaget har föreslagit ett villkor om att kontroll och provning av vatten samt lodning av grundvattennivåer ska utföras inom ramen för bolagets egenkontroll.

Mark- och miljödomstolen finner det motiverat med ett villkor om att ett förslag till kontrollprogram ska lämnas till tillsynsmyndigheten senast tre månader från det att tillståndet har tagits i anspråk. Frågorna om främst kontroll avseende grundvattennivåer hanteras lämpligen inom ramen för kontrollprogrammet. Något särskilt villkor om detta behövs därför inte.

Brytning i etapper

Bolaget har, efter ett förslag av länsstyrelsen, åtagit sig att täkten ska brytas och avbanas i etapper om högst två år på sätt som redovisas i förväg till tillsynsmyndigheten. Mark- och miljödomstolen finner det lämpligt med ett sådant åtagande. Något särskilt villkor om detta behövs inte.

Igångsättningstid, arbetstid och oförutsedda skador

Bestämmelser om igångsättningstid, arbetstid och oförutsedda skador ska tas in i domslutet i enlighet med vad bolaget yrkat.

Verkställighet

När det finns skäl till det får mark- och miljödomstolen förordna att tillståndet till en verksamhet får tas i anspråk även om domen inte har fått laga kraft. Högsta domstolen har i rättsfallet NJA 2012 s. 623 prövat frågan om verkställighetsförordnande i mål om tillstånd enligt miljöbalken.

Mark- och miljödomstolen finner med hänsyn till följande omständigheter att det i detta fall finns skäl att ge bolaget en möjlighet att ta tillståndet i anspråk även om

domen inte har fått laga kraft. Tåktverksamhet har bedrivits i cirka 70 år på platsen och utvidgningen av brytområdet är begränsad. Det har inte framkommit något starkt enskilt motstående intresse. Det är inte sannolikt att en fortsatt drift av verksamheten under det närmaste året kommer att ge upphov till någon ytterligare skada på omgivningen av betydelse. Verksamhetsutövarens intresse av att kunna ta tillståndet i anspråk väger tyngre än de intressen som talar emot detta.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (DV 425)

Överklagande senast den 10 mars 2015.

Anders Lillienau

Jan-Olof Arvidsson

I avgörandet har deltagit rådmannen Anders Lillienau, tekniska rådet Jan-Olof Arvidsson samt de särskilda ledamöterna Agneta Melin och Kerstin Kellerman.

SVERIGES DOMSTOLAR

ANVISNING FÖR HUR MAN ÖVERKLAGAR - DOM I MÅL DÄR MARK- OCH MILJÖDOMSTOLEN ÄR FÖRSTA INSTANS

Den som vill överklaga mark- och miljödomstolens dom ska göra detta skriftligen. **Skrivelsen ska skickas eller lämnas till mark- och miljödomstolen.** Överklagandet prövas av Mark- och miljööverdomstolen vid Svea hovrätt.

Överklagandet ska ha kommit in till mark- och miljödomstolen **inom tre veckor** från domens datum. Sista dagen för överklagande finns angiven på sista sidan i domen.

Har ena parten överklagat domen i rätt tid, får också motparten överklaga domen (s.k. **anslutningsöverklagande**) även om den vanliga tiden för överklagande har gått ut. Överklagandet ska också i detta fall skickas eller lämnas till mark- och miljödomstolen och det måste ha kommit in till mark- och miljödomstolen **inom en vecka** från den i domen angivna sista dagen för överklagande. Om det första överklagandet återkallas eller förfaller kan inte heller anslutningsöverklagandet prövas.

För att ett överklagande ska kunna tas upp krävs att Mark- och miljööverdomstolen lämnar **prövningstillstånd**. Det görs om:

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som mark- och miljödomstolen har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som mark- och miljödomstolen har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står mark- och miljödomstolens avgörande fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till Mark- och miljööverdomstolen varför klaganden anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla uppgifter om:

1. den dom som överklagas med angivande av mark- och miljödomstolens namn samt datum för domen och målnummer,
2. den ändring av mark- och miljödomstolens dom som klaganden vill få till stånd,
3. grunderna (skälen) för överklagandet och i vilket avseende mark- och miljödomstolens domskäl enligt klagandens mening är oriktiga,
4. de omständigheter som åberopas till stöd för att prövningstillstånd ska meddelas, samt
5. de bevis som åberopas och vad som ska styrkas med varje bevis.

Har en omständighet eller ett bevis som åberopas i Mark- och miljööverdomstolen inte lagts fram tidigare, ska klaganden förklara anledningen till omständigheten eller beviset inte åberopats i mark- och miljödomstolen. **Skriftliga bevis** som inte lagts fram tidigare ska ges in samtidigt med överklagandet. Vill klaganden att det ska hållas ett förnyat förhör eller en förnyad syn på stället, ska han eller hon ange det och skälen till detta. Klaganden ska också ange om han eller hon vill att motparten ska infinna sig personligen vid huvudförhandling i Mark- och miljööverdomstolen.

Skrivelsen ska vara undertecknad av klaganden eller hans/hennes ombud.

Om ni tidigare informerats om att **förenklad delgivning** kan komma att användas med er i målet/ärendet, kan sådant delgivningssätt också komma att användas med er i högre instanser om någon överklagar avgörandet dit.

Ytterligare upplysningar lämnas av mark- och miljödomstolen. Adress och telefonnummer finns på första sidan av domen.